

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Навчально-науковий інститут мистецтв
Кафедра образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації

Методичні рекомендації із самостійної роботи навчальної дисципліни

РИСУНОК ТА ЖИВОПИС ЗА ФАХОМ

для спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація.

Освітня програма «Образотворче мистецтво».

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Автори:
доц. Сандюк В.С.
ст.викл. Сандюк Л.П.

Затверджено на засіданні кафедри
образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації
№ 1 від 29.08 2024 р.

ЗМІСТ

1. Вступ
2. Пояснювальна записка
3. Структура самостійної роботи
4. Тематичний план самостійної роботи
5. Питання для самоконтролю
6. Оцінювання результатів самостійної роботи
7. Рекомендована література

Вступ

У навчальному плані підготовки фахівців спеціальності 023«Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» передбачено вивчення дисципліни «Рисунок та живопис за фахом». Цей навчальний курс покликаний формувати професійні знання майбутніх викладачів початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів (шкіл естетичного виховання), закладів професійно-технічної освіти та загальноосвітніх шкіл.

Мета вивчення дисципліни є оволодіння студентами основ теорії та практики академічного рисунку та живопису, як базових дисциплін підготовки митців-художників, а також навчити застосовувати в професійній художній практиці теоретичний набуток попередніх поколінь, що базується на об'єктивних закономірностях просторового бачення та суб'єктивізмі сприйняття. Навчити студентів розуміти, аналізувати та використовувати тональність, колір в різних контекстах, включаючи дизайн, мистецтво та виробництво. Завданням навчальної дисципліни «РИСУНОК ТА ЖИВОПИС ЗА ФАХОМ» є вивчення теоретичних та практичних властивостей феномену тону, кольору, лінійно конструктивної побудови та пропорцій людини. Рисунок та живопис є базовою дисципліною і тісно пов'язане з вивченням «композиції»; «малярства». Після пройденого курсу засвоюється термінологія, композиційні правила, закономірності тональних та колірних співвідношень та пропорцій.

Основні завдання вивчення навчальної дисципліни:

– оволодіння рисунком та живописом як основою образотворчої грамоти, що дозволяє отримати знання і навички, необхідні для розвитку професійних і творчих якостей художника, а саме: художньої спостережливості, зорової пам'яті, образного мислення, творчої уяви і фантазії, естетичного смаку, а також тренує око і руку художника.

– професійна підготовка фахівця з високим рівнем майстерності щодо самостійного творчого вирішення завдань художньої і педагогічної діяльності.

–практичне оволодіння студентами рисунком та живописом , як мовою образотворчого мистецтва;

–вивчення академічного рисунку та живопису шляхом теоретичного виконання практичних завдань із зображення живої натури голови та фігури людини.

У навчальному плані на вивчення «РИСУНКУ ТА ЖИВОПISУ ЗА ФАХОМ» передбачено 8 лекційних, 240 практичних і 382 годин для самостійної роботи. Вивчення дисципліни завершується екзаменом VI і VII семестр і заліком V і VIII семестри.

2. Пояснювальна записка

Важливе значення у вивченні навчальної дисципліни «РИСУНОК ТА ЖИВОПIS ЗА ФАХОМ» займає самостійна робота. Ця важлива складова освітнього процесу у закладі вищої освіти сприяє формуванню в студентів самостійності, ініціативності, засвоєнню практичного матеріалу тощо. Самостійна робота передбачає виконання студентами завдань до тем згідно силабуса. Це завдання пов'язані виконанням практичних завдань, вивчення теорії тощо.

Самостійна робота студентів забезпечується відповідними інформаційно-методичними засобами: навчально-методичними посібниками, підручниками, методичними рекомендаціями з організації самостійної роботи, матеріалами дистанційного навчання. Забезпеченню належного рівня організації самостійної роботи студентів сприяє використання відповідної наукової і періодичної літератури.

Самостійна робота студентів є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом з навчальної дисципліни у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Вона може проходити в бібліотеці, навчальних кабінетах, аудиторіях, в домашніх умовах тощо.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи студентів із навчальної дисципліни «Рисунок та живопис за фахом», визначається навчальним планом і становить 382 годин.

3. Структура самостійної роботи

<p align="center">Назва теми</p> <p align="center">III курс V семестр Змістовий модуль 1.</p> <p align="center">Рисунок натюрморту з простих геометричних фігур та предметів побуту. (Залік)</p>	<p align="center">Кількість годин</p>
<p>Тема 2. Рисунок голови живої людини в трьох положеннях. Формат А-2, папір, олівець.</p>	<p align="center">25</p>
<p>Тема 3. Рисунок голови живої людини в гуцульському головному уборі</p>	<p align="center">25</p>
<p>Тема 4. Живопис голови живої людини. Формат 50x40, оргаліт, акрил.</p>	<p align="center">22</p>
<p>Тема 5. Живопис голови живої людини в головному уборі. Формат 50x40, оргаліт, акрил.</p>	<p align="center">22</p>
<p align="center">VI семестр Змістовий модуль 2.</p> <p align="center">Рисунок та живопис пів фігури людини. (Екзамен)</p>	
<p>Тема 7. Рисунок оголеної пів фігури людини на драпірованому тлі (освітлення природне розсіяне). Формат А-2, матеріал – олівець, вугілля, сангіна.</p>	<p align="center">22</p>
<p>Тема 8. Рисунок пів фігури людини в одязі (освітлення штучне контрастне). Формат А-2, матеріал – олівець, вугілля, сангіна.</p>	<p align="center">22</p>
<p>Тема 9. Живопис пів фігури людини в одязі (освітлення природне розсіяне). Формат А-2, матеріал – олія, акрил).</p>	<p align="center">25</p>
<p>Тема 10. Живопис одягненої в гуцульській стрій пів фігури людини (освітлення штучне контрастне). Формат А-2, матеріал – олія, акрил).</p>	<p align="center">25</p>
<p align="center">IV курс. VII семестр Змістовий модуль 3.</p> <p align="center">Живопис та рисунок фігури людини. (Екзамен)</p>	

Тема 12. Рисунок гіпсового екорше фігури людини. Формат А-2, матеріал – олівець, вугілля, сангіна.	20
Тема 13. Рисунок фігури людини на драпірованому тлі (освітлення природне розсіяне). Формат А-1, матеріал – олівець, вугілля, сангіна.	20
Тема 14. Живопис одягненої в народний одяг (Гуцульщини, Покуття, Опілля) фігури людини (освітлення штучне контрастне). Формат А-1, матеріал – олія, акрил.	54
VIII семестр Змістовий модуль 4. Живопис та рисунок фігури людини в інтер'єрі. (Залік).	
Тема 16. Рисунок фігури людини в інтер'єрі. (освітлення природне розсіяне). Формат А-2, матеріал – олівець, вугілля, сангіна.	40
Тема 17. Рисунок двох фігур людини в інтер'єрі. (освітлення природне розсіяне). Формат А-1, матеріал – олівець, вугілля, сангіна.	30
Тема 18. Живопис одягненої в народний одяг фігури людини в інтер'єрі. (освітлення штучне контрастне). Формат А-1, матеріал – олія, акрил.	30
Разом:	382

4. Тематичний план самостійної роботи.

Тема 2. Рисунок голови живої людини в трьох положеннях.

1. Виконати лінійно-конструктивні рисунки різних положень голови людини .
Формат А-2, папір, олівець.
2. Виконати начерки голови різними . Формат А-3, папір, олівець, вугілля, сангіна.

Тема 3. Рисунок голови живої людини в гуцульському головному уборі.

1. Виконати тональні начерки людей в головних уборах. Формат А-3, папір, олівець, вугілля, сангіна.

Тема 4. Живопис голови живої людини.

Виконати етюди голови живої людини Формат А-3, оргаліт, олія.

Тема 5. Живопис голови живої людини в головному уборі.

Виконати стилізацію постановки в декоративному стилі. Формат А-3, оргаліт, олія.

Тема 7. Рисунок оголеної пів фігури людини на драпірованому тлі (освітлення природне розсіяне).

Виконати зарисовки оголеної пів фігури в різних ракурсах. Формат А-2, папір, олівець, вугілля, сангіна.

Тема 8. Рисунок пів фігури людини в одязі (освітлення штучне контрастне).

Виконати начерки пів фігури людини в одязі. Формат А-2, папір, олівець, вугілля, сангіна.

Тема 9. Живопис пів фігури людини в одязі (освітлення природне розсіяне).

Виконати етюди пів фігури людини Формат А-3, оргаліт, олія.

Тема 10. Живопис одягненої в гуцульській стрій пів фігури людини.

Виконати стилізацію постановки. Формат А-2, оргаліт, олія.

Тема 12. Рисунок гіпсового екорше фігури людини.

Виконати начерки фігури людини. Формат А-2, папір, олівець, вугілля, сангіна.

Тема 13. Рисунок фігури людини на драпірованому тлі (освітлення природне розсіяне).

Виконати начерки фігури людини в одязі. Формат А-2, папір, олівець, вугілля, сангіна.

Тема 14. Живопис одягненої в народний одяг (Гуцульщини, Покуття, Опілля) фігури людини (освітлення штучне контрастне).

Виконати стилізацію постановки в декоративному стилі. Формат А-2, оргаліт, акрил.

Тема 16. Рисунок фігури людини в інтер'єрі. (освітлення природне розсіяне).

Виконати начерки фігури людини за професійною діяльністю. Формат А-2, папір, олівець, вугілля, сангіна.

Тема 17. Рисунок двох фігур людини в інтер'єрі. (освітлення природне розсіяне)

Виконати начерки декількох фігур людини за професійною діяльністю.

Формат А-2, папір, олівець, вугілля, сангіна.

Тема 18. Живопис одягненої в народний одяг фігури людини в інтер'єрі.

Виконати стилізацію постановки в декоративному стилі . Формат А-1, оргаліт, олія, акрил.

5. Питання для самоконтролю

1. Що таке рисунок, і яка його роль у мистецтві ?
2. Які основні матеріали використовуються для виконання академічного рисунку?
3. Що таке живопис, і яка його роль у мистецтві?
4. Що означає поняття «композиція» у рисунку та живописі?
5. Як правильно підготувати основу (полотно, папір, дошку) для живопису
6. Що таке світло, тінь і рефлекс у рисунку?
7. Як визначити джерело світла у композиції?
8. Як використовуються контрасти у живописі (світло-тінь, колірні контрасти)?
9. Як за допомогою кольору та тону створити відчуття глибини у живописному творі?
10. Як впливає насиченість кольору на створення світлотіньового моделювання?
11. Що таке пропорції, і чому вони важливі в рисунку?
12. Як визначити пропорції фігури або предмета відносно їхнього масштабу?

6. Оцінювання результатів самостійної роботи

Контроль самостійної роботи відбувається у формі усних опитувань, письмових експрес-опитувань та оцінювання самостійно виконаних письмових творчо-практичних завдань.

5 семестр

Максимальна кількість балів за самостійну роботу - 20

6 семестр

Максимальна кількість балів за самостійну роботу - 20

7 семестр

Максимальна кількість балів за самостійну роботу - 40

8 семестр

Максимальна кількість балів за самостійну роботу - 40

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти визначені у Порядку організації та проведенні оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника:

<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf>

7. Рекомендована література

1. Басанець Л. В. Застосування техніки рисунка для виконання практичних завдань з рисунку натюрморту. Методичні рекомендації з навчальної дисципліни «Теорія та практика малюнку» для самостійної роботи здобувачів вищої освіти першого року навчання спеціальності 014 Середня освіта (Образотворче мистецтво). Одеса, 2017. 25 с.
2. Варення Микола Васильович. Живопис. Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2019. 128 с.
3. Вібер Ж. Живопис та його засоби. М.:Видавництво В.Шевчук, 2004. 232 с.
4. Гуменний Ю. Живопис. Альбом. Миколаїв : Шамрай, 2007. 106 с.
5. Гетьман Ю. А., Стельмах Л. С. Рисунок. Вивчення і зображення голови людини. Навчальний посібник для студентів . Луцьк: ЛНТУ, 2020. 92 с.
6. Гілязова Н.М. Рисунок. Живопис. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2020. 112 с.

7. Гопцій О. Б., Матвєєва П. М. Рисунок, живопис, скульптура: навч. посіб. Київ: ТОВ «ЦП «КОМПРИНТ», 2022. 178 с.

8. Перепадя В. В. Рисунок. Проблеми творчості в навчальному процесі. Львів :Палітра друку, 2003. 288 с.

9. Сухенко В., Засипкін О. «Перевірочний» метод натурного рисування. Українська Академія мистецтва. Дослідницькі та науково-методичні праці : наук. зб. Київ :Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури, 2012. Випуск 19. С. 112–124.

10. Туманов І. М. Рисунок. Живопис. Скульптура: навч. посіб. Львів : Аверс, 2010. 496 с.

11. Ятченко Ю. М. Мистецтво рисунка. Київ : НАУ, 2005. 60 с.

12. The Thomas Fisher Rare Book Library, University of Toronto, Anatomia Digital Collection (accessed August 2008). Веб. 29 Верес. 2021. URL: <http://www.jbiocommunication.org/issues/35-1/assets/feature2/14.html>. Bernhard, Siegfried Albinus. Tabulae sceleti et musculorum corporis humani. London, 1749.

13. Historical Anatomies on the Web. Веб. 29 Верес. 2021. URL: https://www.nlm.nih.gov/exhibition/historicalanatomies/albinus_bio.html.

Допоміжна

1. Giovanni Tommasi Ferroni. Canto Dopo Canto. SanBenedetto del Tronto. OPERA, 2021. 176 p. 14. Giovanni Civardi. Il Nudo Maschille Strutture e Metodi di Rappresentazione. Milano/Il Castello/Collane Tecniche, 1991. 224 p.

2. Ivan Lendl. Alfons Mucha.Bratislava: Slovart, 2018. 320 с.

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В.В. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>

2. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського www.dnpb.gov.ua/ 3. Бібліотека українських підручників <http://pidruchniki.ws/>